

Становище

по обявения конкурс за академична длъжност
„доцент” по Наказателно право
с кандидат д-р НИКОЛЕТА КИРИЛОВА КУЗМАНОВА
от доц. д-р Даниела Дончева от ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“

Със Заповед № РД-38-255/23.05.2022 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ съм определена за член на научно жури по обявения в ДВ, бр. 30 от 15.04.2022 г. от Софийски университет „Св. Кл. Охридски“ конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” по Наказателно право, област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6. (Право). За участие в конкурса документи е подал един кандидат - гл. ас. д-р Николета Кирилова Кузманова.

Гл. ас. д-р Николета Кирилова Кузманова е завършила „Право” в Юридическия факултет на Софийски университет „Св. Кл. Охридски“. От 2000 година работи като асистент в ЮФ на СУ, Катедра „Наказателноправни науки“, а от 2012 г. е главен асистент.

През 2014 г. тя успешно е защитила докторска дисертация на тема: „Наказателноправна защита на политическите права на гражданите“ и ѝ е присъдена образователна и научна степен „доктор“.

Гл. ас. д-р Николета Кузманова има сериозен опит като експерт в областта на правото към законодателната и изпълнителната власт на Република България, участвала е в различни комисии и работни групи за изготвяне на законопроекти.

Кандидатът има дългогодишен преподавателски опит и добри организационни и комуникативни умения. Отличава се с високи професионални качества в преподаването на правна материя и задълбочени научни изследвания по темите, по които работи.

Гл. ас. д-р Николета Кузманова отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и основателно е допусната до участие в конкурса.

За настоящия конкурс е представила списък с публикации – четири статии, четири студии и една монография с наименование „Свободата на религията и наказателното право“. Обемът на монографията е 243 страници.

Монографията се състои от увод, три глави и заключение, списък с използвана литература.

В Глава Първа се анализират законодателните решения в конституционната уредба за закрепването на свободата на религията и влиянието върху съдържанието на тази уредба на отношенията между държавата и религиозните институции през различните исторически периоди, както и на международните и европейски стандарти, които са

относими към нея. Изяснено е юридическо съдържание на понятията „вяра“, „религия“, „изповедание“, „вероизповедание“ в конституционната уредба в различните исторически периоди и тяхното отношение и към наказателноправната уредба.

Глава Втора е посветена на наказателноправната защита на свободата на религията като гаранция за нормалното ѝ упражняване. Тя обхваща както защитата на свободния избор на религия, така и на външното поведение, в което се обективира този избор. Изследването проследява в сравнителен план изграждането и развитието на тази защита от Наказателния закон от 1896 г. до действащата уредба в Наказателния кодекс. Представеният анализ е структуриран по видове престъпления, които са от значение за обсъжданата проблематика при следване на общоприетия стандарт за изясняване на признаците на съставите, като се отчита и връзката на съответния наказателен закон с конституционната уредба на свободата на религията през съответния исторически период.

Глава Трета разглежда значението на наказателното право за правната уредба, свързана със свободата на религията, като юридически механизъм за осигуряване на ефективността на забраните и ограниченията, свързани с тази свобода. Те изразяват границите на разделението на държавата и правото от религиозните институции и религията. Изграждането и развиването на уредбата на забраните и ограниченията се основава както на защитата на държавния интерес от ненамеса на религиозните институции в държавното управление, така и на обществения интерес чрез създаване на реални гаранции за спазване на конституционните принципи за равенство, справедливост и търпимост в правовата държава. Прави се анализ на основанията при забраните и ограниченията, които служат за критерии за преценка на законодателната уредба, касаеща нарушаването им. Авторът очертава няколко възможни подхода – чрез създаване на самостоятелни състави на правонарушения или чрез прилагане на съществуващи състави на съответен вид правонарушение. Преценката се основава на значението на ценността, към която е насочено конкретното основание на забрана или ограничение, свързани със свободата на религията.

Заклучението съдържа най-важните изводи на изследването.

Хабилитационният труд е първото изследване на наказателноправната защита на свободата на религията. Авторът прави задълбочен анализ в исторически план и на съвременната правна уредба на закрилата на една от основните свободи - тази на религията като конституционна такава.

Много умело авторът борави с техниката да анализира определена тема, разгръща я в исторически и съвременен план, след което формулира извод, който е абсолютно обоснован и представлява сентенция на изследването или дава отговор на поставен проблем. Ясно и отчетливо е

формулирано мнение без това да е самоцелно. Текстът е много добре структуриран и четивен.

В монографията могат да бъдат отчетени някои основни приносни моменти:

Тя е първото в българската наказателноправна теория цялостно монографично изследване, което разглежда комплексно наказателноправната защита на свободата на религията като гаранция за нормалното ѝ упражняване и тематиката, свързана с наказателната отговорност за нарушаването на конституционните забрани и ограниченията за упражняването на тази свобода.

Направен е подробен сравнителен анализ на използваната терминология. В конституцията и в законите са използвани термините – „вяра“, „религия“, „изповедание“, „вероизповедание“ и техни производни. Формулиран е извод за тяхната идентичност. Въз основа на този извод са направени предложения за уеднаквяване на терминологията в националната правна уредба, които са съобразени и с международния и европейски стандарт, който е относим към правната уредба на свободата на религията. Предлага се като наименование на основната свобода на човека да се възприеме „свобода на религията“.

Изследването представя анализ на правната уредба и на теоретичните виждания за съдържанието на свободата на религията като основна свобода във връзката им с отношенията държава – религиозни институции през съответния исторически период и въз основа на това се извеждат границите, в които държавата развива правната регулация.

С оглед направения извод, че правната уредба се нуждае от усъвършенстване, са направени предложения за промени, а именно всички престъпления против свободата на религията да се поставят систематично в рамките на раздел III, глава трета от Особената част на НК; формулирането на състави, които да предвиждат наказателна отговорност за участие в организация или група, създадена с цел да извършва престъпления против свободата на религията; Съставът на престъплението „оскверняване на религиозна сграда или религиозен символ“ също да бъде променено, като авторът развива насоките за това.

Трудът се отличава със задълбоченост при анализа на поставените проблеми, използван е точен терминологичен език. Затова считам, че би било добре, ако авторът направи уточнение при използване на термина „пострадал“ по отношение на „религиозни институции като вид религиозно сдружение“. Считам също така, че би било интересно, ако бъде обърнато внимание на използваните от НК термини „расистки“ и „ксенофобски“ подбуди при формулиране на специален състав на престъпление и дали следва да бъде предвиден и признак „религиозни“ подбуди.

Професионалната и научна биография на гл. ас. д-р Николета Кирилова Кузманова, нейният преподавателски опит, професионализъм и

лични качества изцяло отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на РБългария за заемане на длъжността „доцент”.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на значимостта им и научните приноси, считам, че гл. ас. д-р Николета Кирилова Кузманова отговаря на изискванията за избор на академичната длъжност „доцент” по област на више образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6 „Право”, научна специалност „Наказателно право”.

Давам положителна оценка на преподавателската и научно-изследователска дейност на гл. ас. д-р Николета Кирилова Кузманова.

Препоръчвам на Научното жури да направи предложение до ФС на Юридическия факултет да избере гл. ас. д-р Николета Кирилова Кузманова на академичната длъжност „доцент” в ЮФ на СУ „Св. Кл. Охридски“, област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6. „Право“, научна специалност „Наказателно право”.

Август 2022 г. .

.....
/доц. д-р Даниела Дончева/